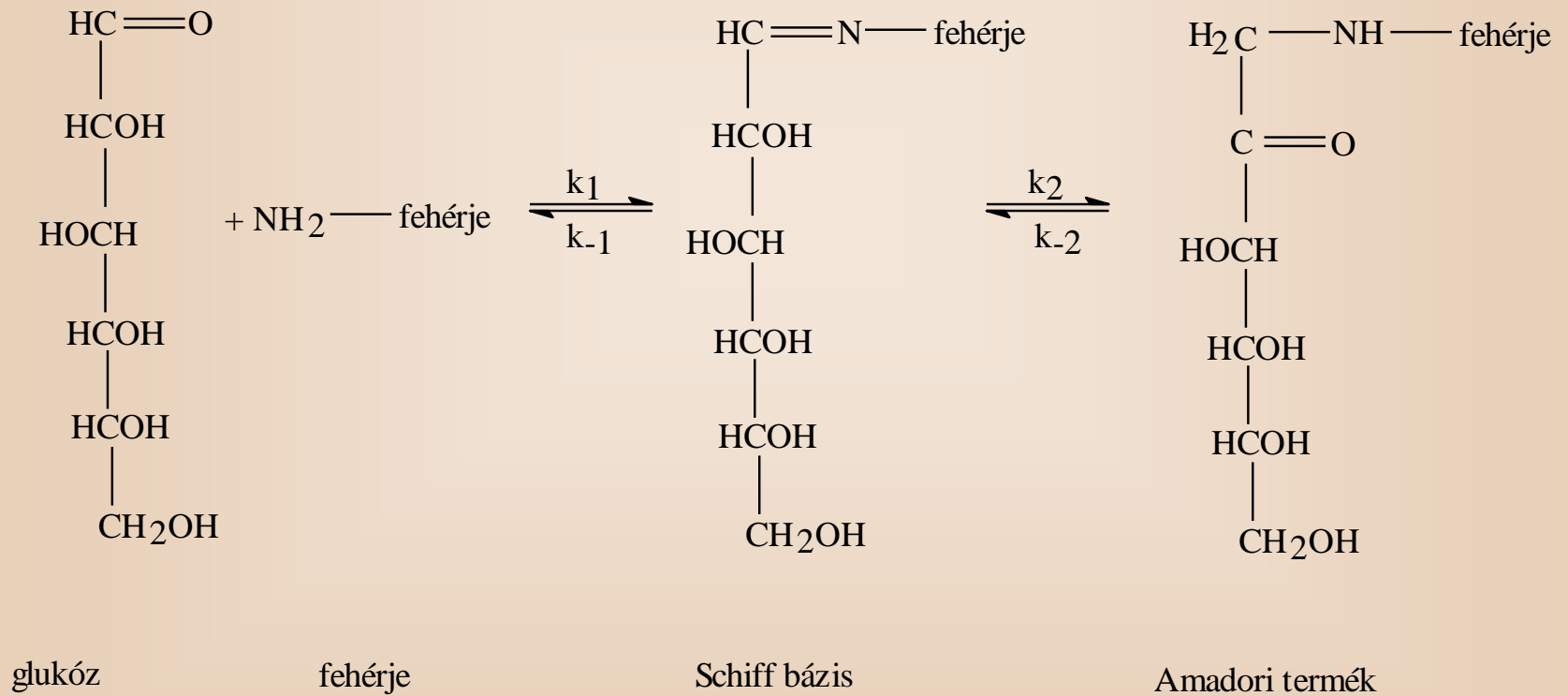

**A fehérjék nem enzimés
glikációja, késői glikációs
végtermékek**

A fehérjék nem enzimés glikációja

Gyakorlati megközelítés

DCCT }
UKPDS } Vércukorkontroll mikrovaszkuláris
szövődmények kapcsolata

Hiperglikémia kiváltotta károsodásokkal kölcsönható egyéb
faktorok:

1. Genetikai prediszpozíció
2. Dohányzás
3. BMI
4. Diszlipidémia
5. Véralvadási faktorok megváltozása

AGE: advanced glycation endproduct kémia korai 1900-as évek

szerkezetük nem minden esetben ismert

komplex, heterogén

Kóroki tényezőként felmerültek:

- Kötőszöveti megbetegedések
- Neurológiai megbetegedések
- Végstádiumú vesebetegségek

AGE akkumulációt leírtak:

- Koronáriákban
- Renális kortex
- Mesangium
- Glomeruláris bazális membrán
- Bőr
- Amiloid plakkok (Alzheimer)
- Szívizom
- Tüdő
- Máj

Redukáló cukrok nem enzimes reakciója

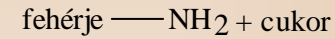
Fehérjékkel

Lipidekkel

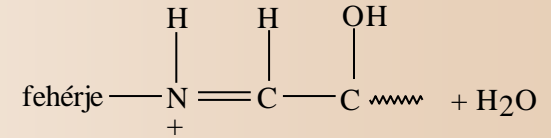
Nukleinsavakkal

Maillard reakció

fehérje
aminocsoport

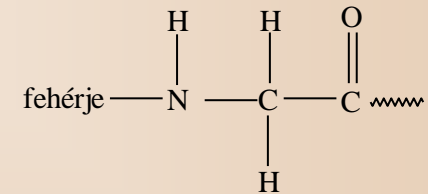

Schiff bázis

Amadori átrendeződés

Amadori termék

Kés ői glikációs
végtermékek

fehérje
keresztkötések

más AGE
vegyületek

antigénikus
AGE vegyületek

CmLys

Pentozidin

Késői glikáció

1. Kollagén
2. Mielin
3. C3 komplement
4. Tubulin
5. Plazminogén aktivátor
6. Fibrinogén

Urémiában : lipid

nukleinsav

glikáció

Glikáció kinetika

Átmeneti fémek katalizálják

Redukálószeresek gátolják

Cukorfüggő sebesség

lassú: glukóz

gyors: glukóz-6-P, fruktóz

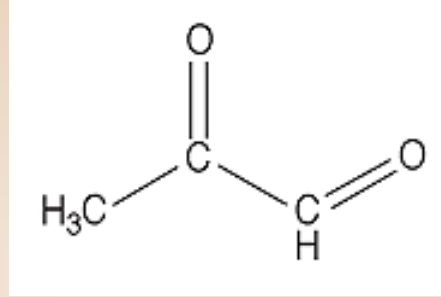
Glikoxidáció: pentozidin, N^ε-[karboximetil]-lizin (CML)

α -dikarbonilok (oxoaldehidek)

-3-deoxiglukozon (3-DG)

-Metilglioxál (MGO)

3-DG: Amadori termék nem-oxidatív átrendeződése és hidrolízise
fruktóz-3-P (polyol)

MGO:

anaerob glikolízis

PUFA oxidatív lebontása

Fruktóz fragmentáció

Keton test Thr katabolizmus

Glukóz

Polyol út

Keton testek

Thr katab

Lipid peroxidáció

α -oxoaldehyde

AGE

Reaktív dikarbonil prekursorok

Glikoxidáció

termékek

Lipoxidáció

karbonil stressz

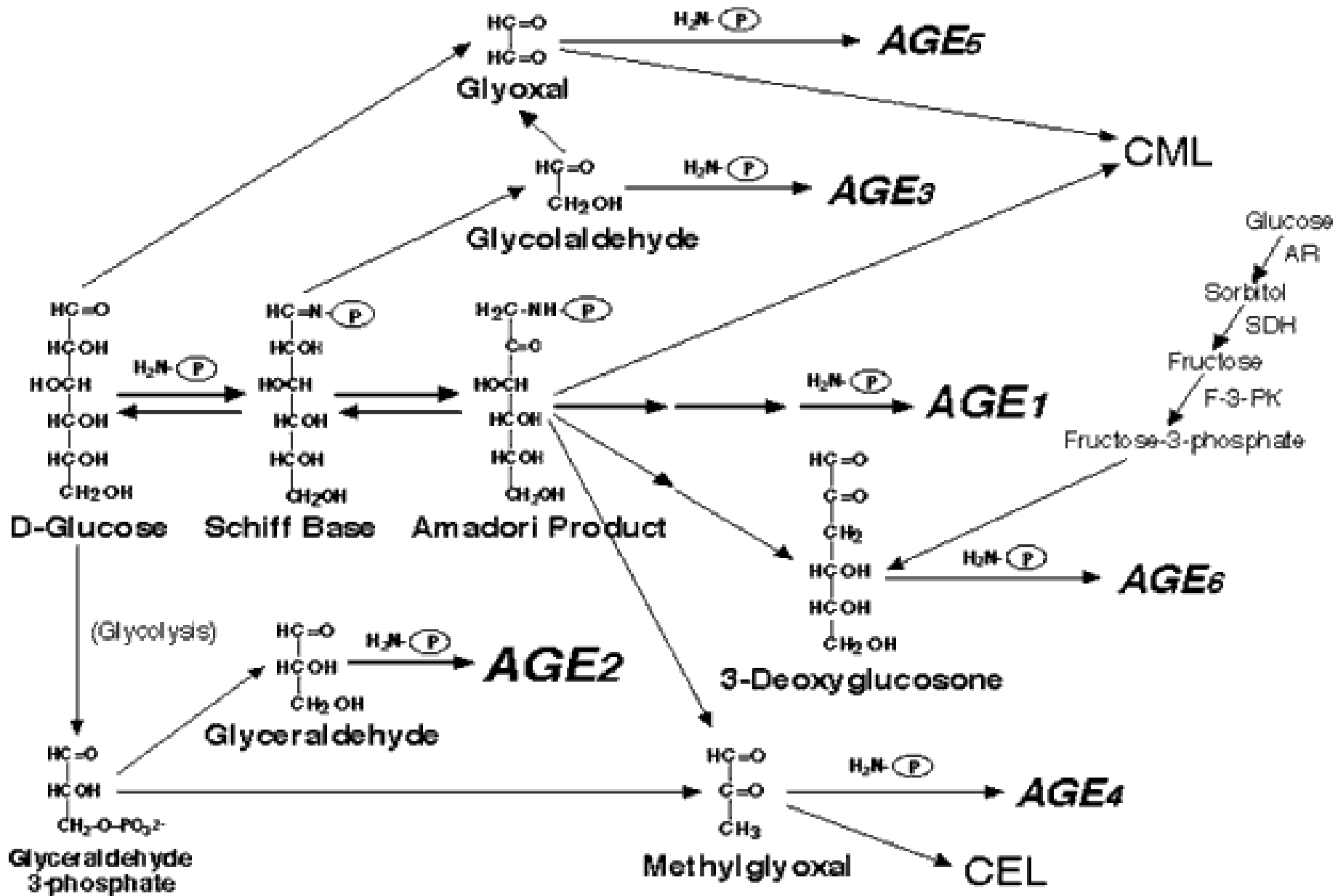
Karbonil prekursor
akkumuláció

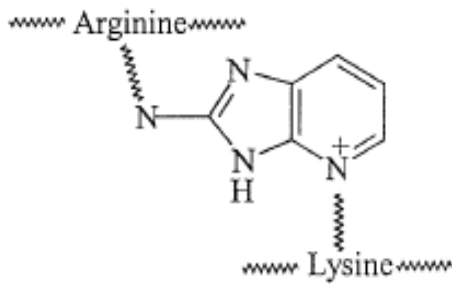
Oxidatív AGE-k: CML, pentozidin

Nem oxidatív AGE-k: 3-DG-ből: DOLD: deoxiglukazon lizin dimer

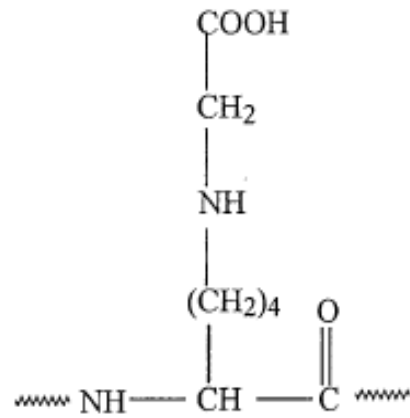
MGO-ból: MOLD: metilglioxál lizin dimer

DIABETES

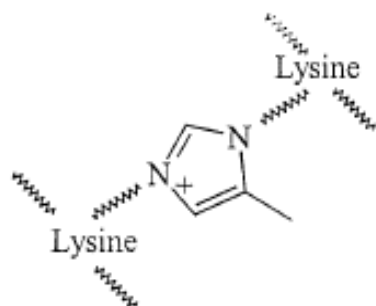

PENTOSIDINE

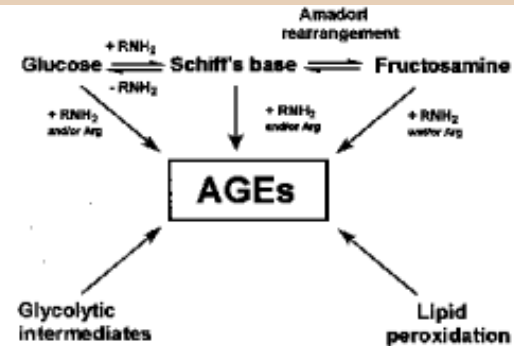

CML

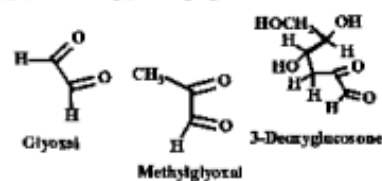

MOLD

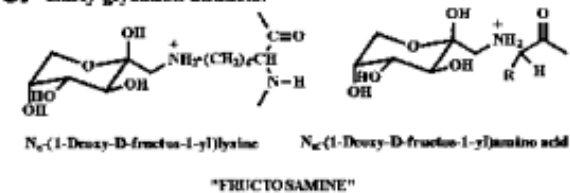
a.

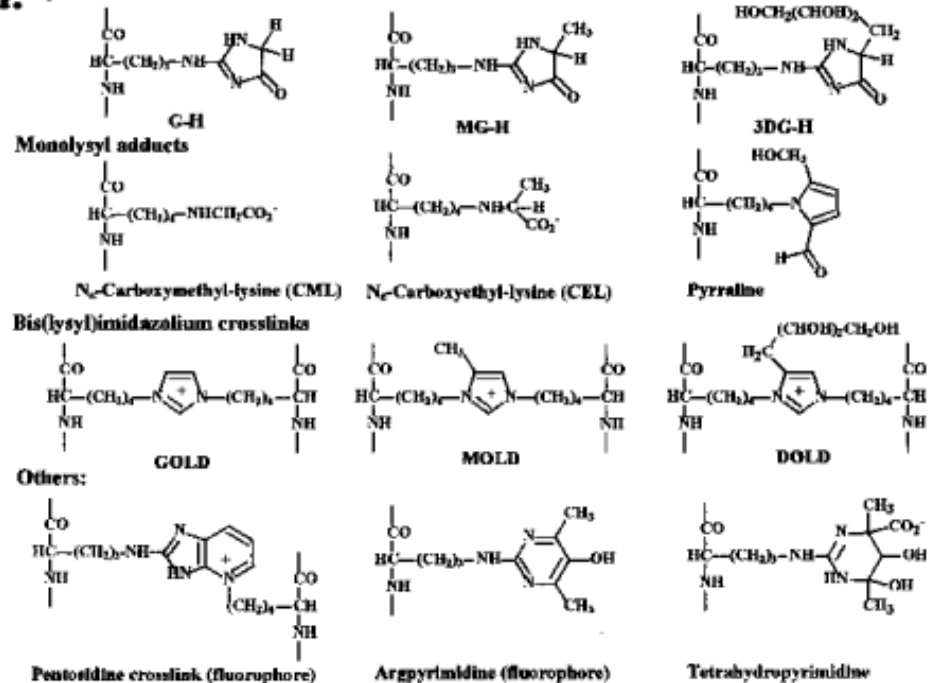
b. Potent glycating agents:

c. Early glycation adducts:

d. Hydroimidazolones

Keringésben CML, pentozidin: 90% kötött
10% szabad

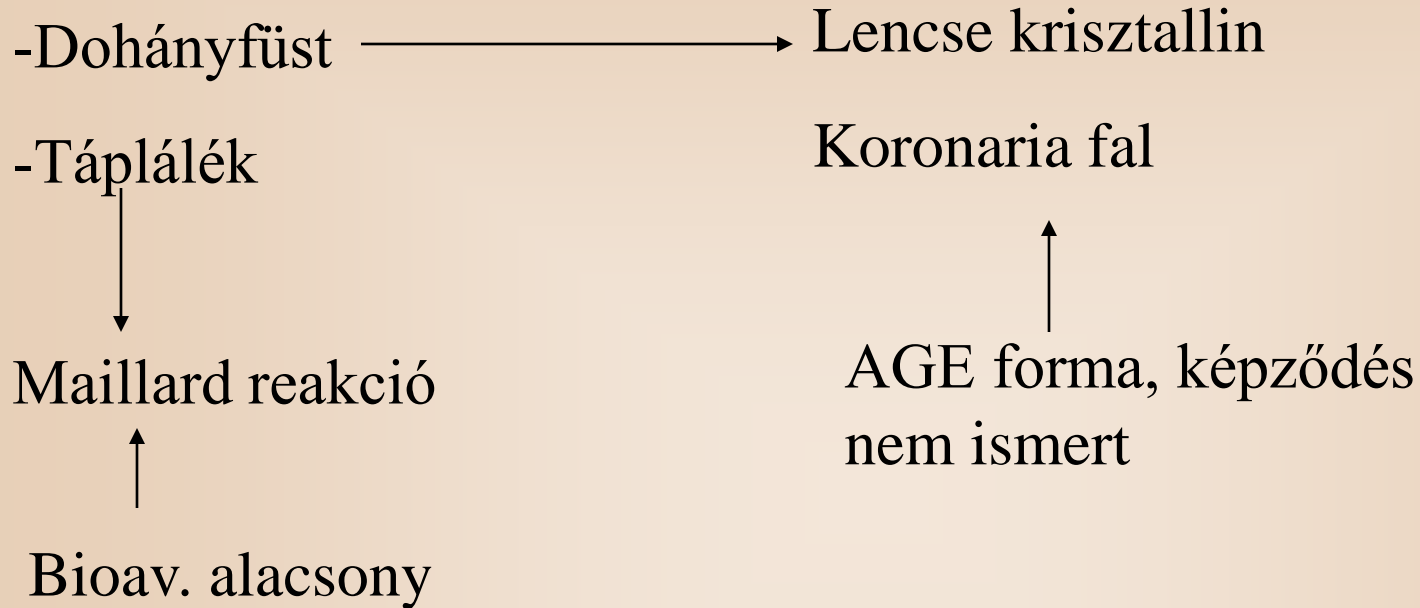
Glikoxidációs
termékek

Antiox CML ↓

Fém kat PUFA ox CML ↑

CML: ox biomerker

Külsődleges AGE források

AGE és keresztkötések

Változatos szerkezet közös: keresztkötések

Megnövekedett merevség

Proteolítikus rezisztencia

Kor, Diabetes!pirralin, crossline,
pentozydín diab vesében

Veseglomerulusok leépülése

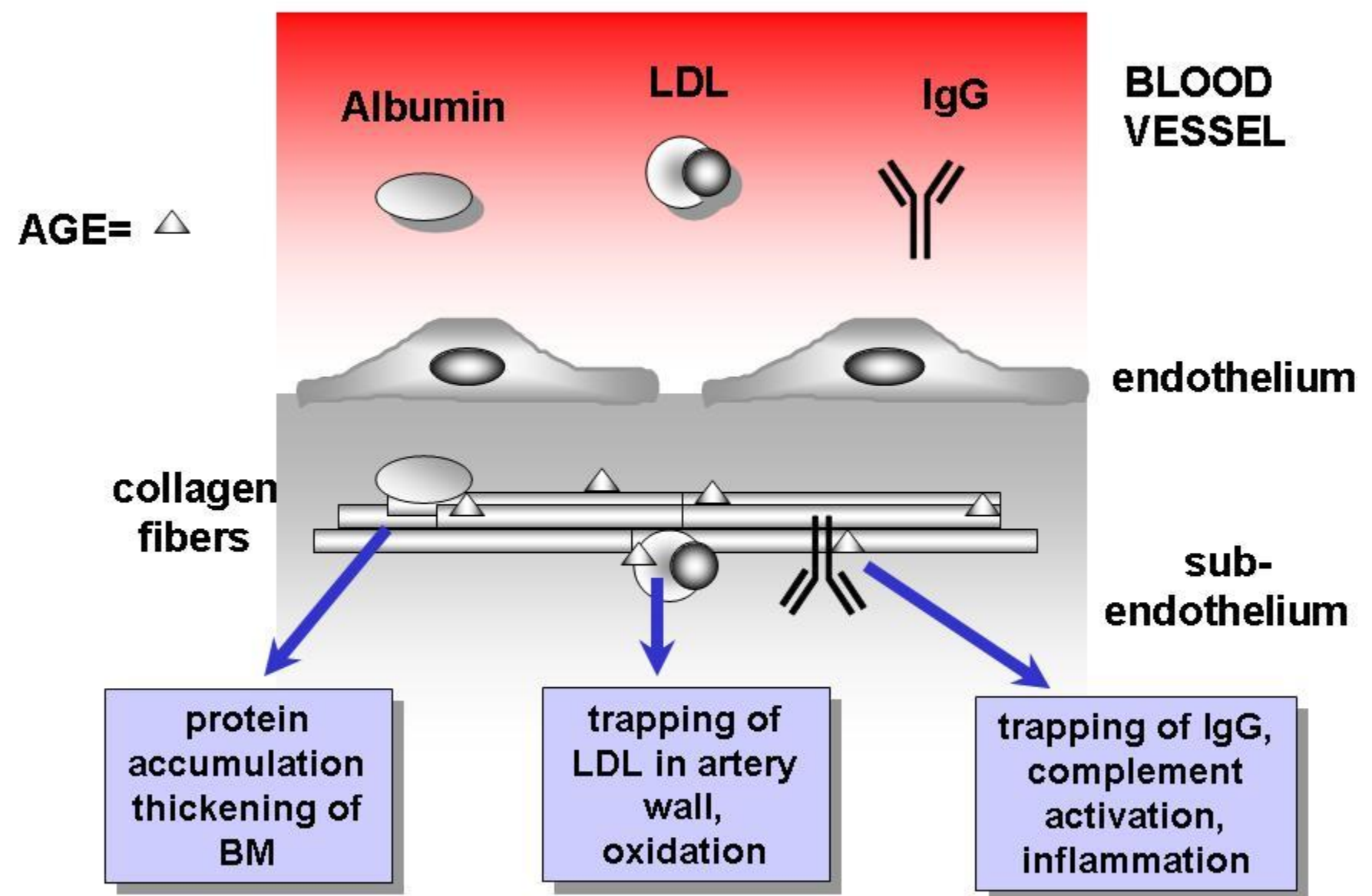
Bazális membrán megvastagodása

Érelmeszesedés
chol tr gátolt

AGE lipoprotein kötés HDL vissz irányú

Fig 3

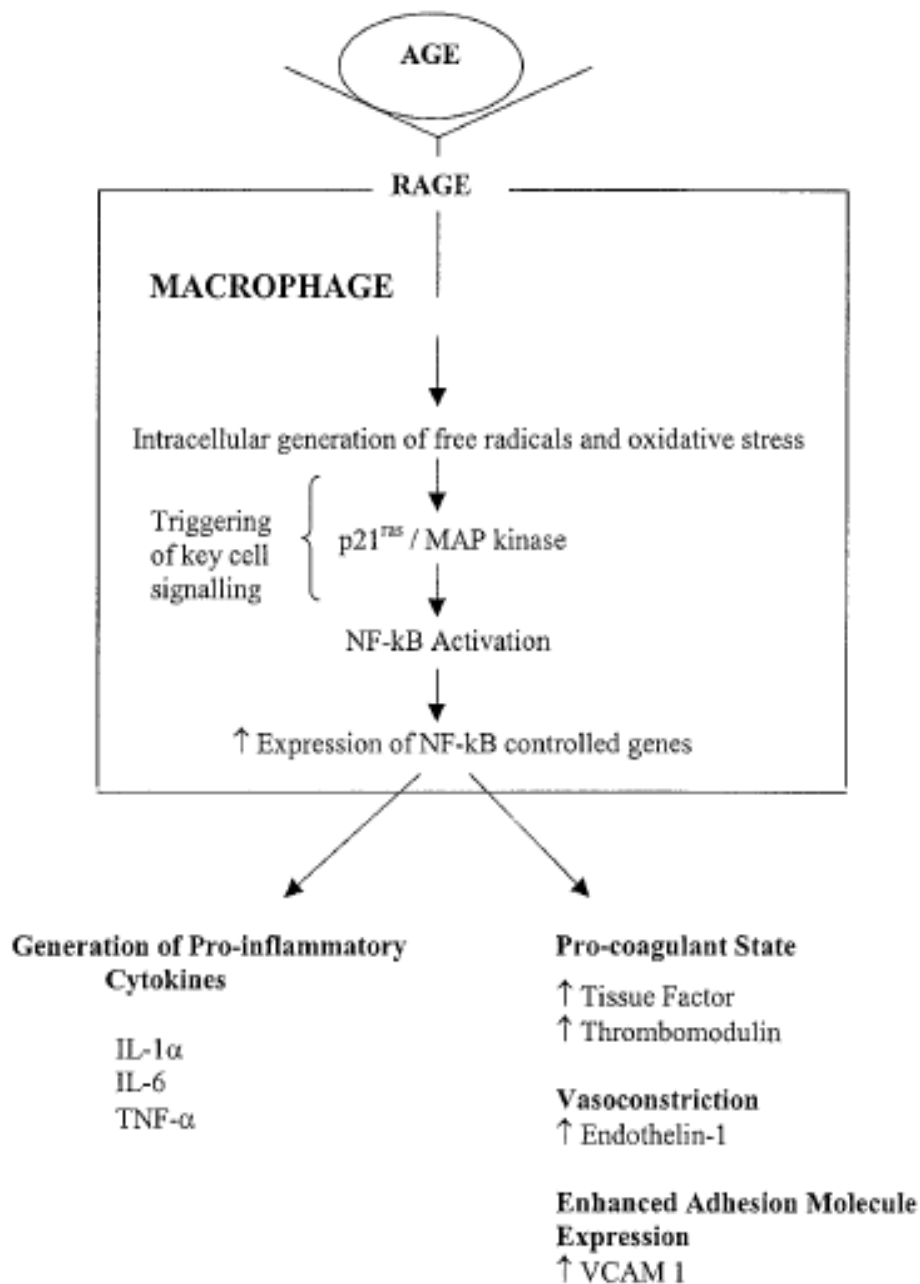

AGE receptorok

- makrofág scavenger receptor type I, II (RAGE)
- Oligoszacharil transzferáz-48 (AGE-R1)
- 80K-H foszfoprotein (AGE-R2)
- Galectin (AGE R-3)

Expresszió: simaizomsejt, monociták, makrofágok, endotél sejtek, podociták, astrociták, mikroglia

Diabetesben RAGE exp nő (érfal, vese).

AGE-RAGE

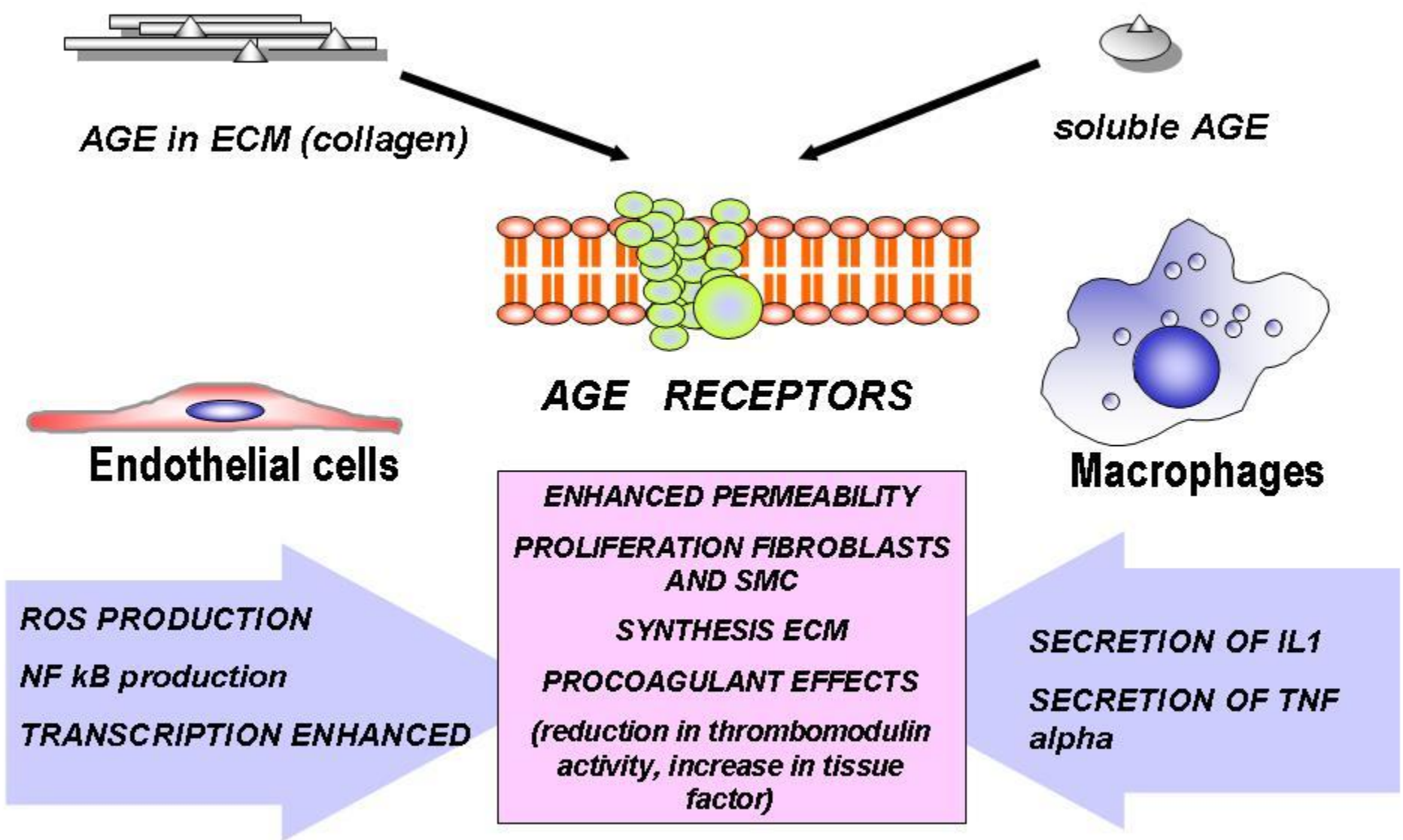
↑
Oxidatív stressz, gyulladás

Fagocita mieloperoxidázos kísérlet

RAGE blokkolás

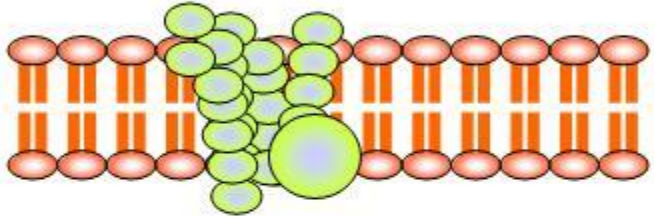
↓
Vaszkuláris lézió szupresszió

Fig 5

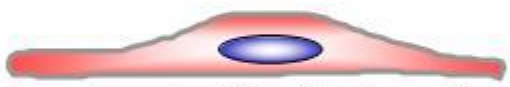

AGE in ECM (collagen)

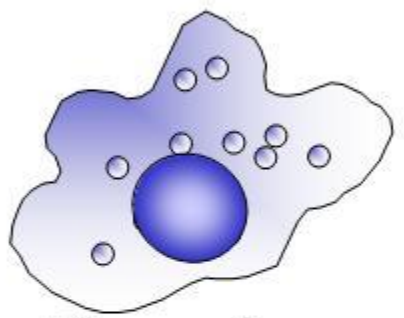
soluble AGE

AGE RECEPTORS

Endothelial cells

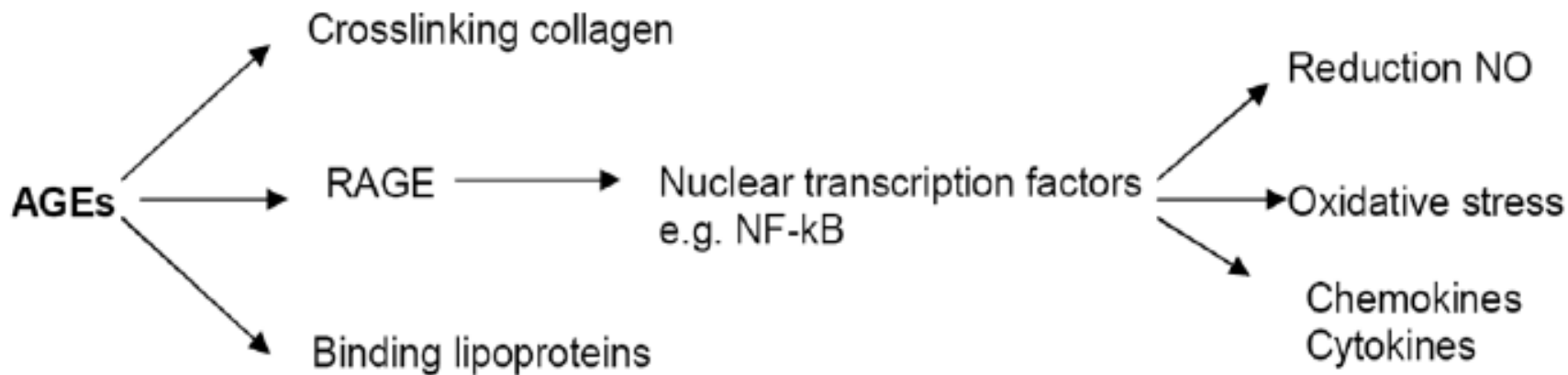

Macrophages

ENHANCED PERMEABILITY
PROLIFERATION FIBROBLASTS AND SMC
SYNTHESIS ECM
PROCOAGULANT EFFECTS
(reduction in thrombomodulin activity, increase in tissue factor)

ROS PRODUCTION
NF kB production
TRANSCRIPTION ENHANCED

SECRETION OF IL1
SECRETION OF TNF alpha

Poszt receptor történések

Akkumulációval korrelál a komplikáció mértéke

Diabetesben: neuropatia, nefropatia, retinopatia, szemlencse rendellenességek

Idős vs. Diabetese AGE

Fig 7

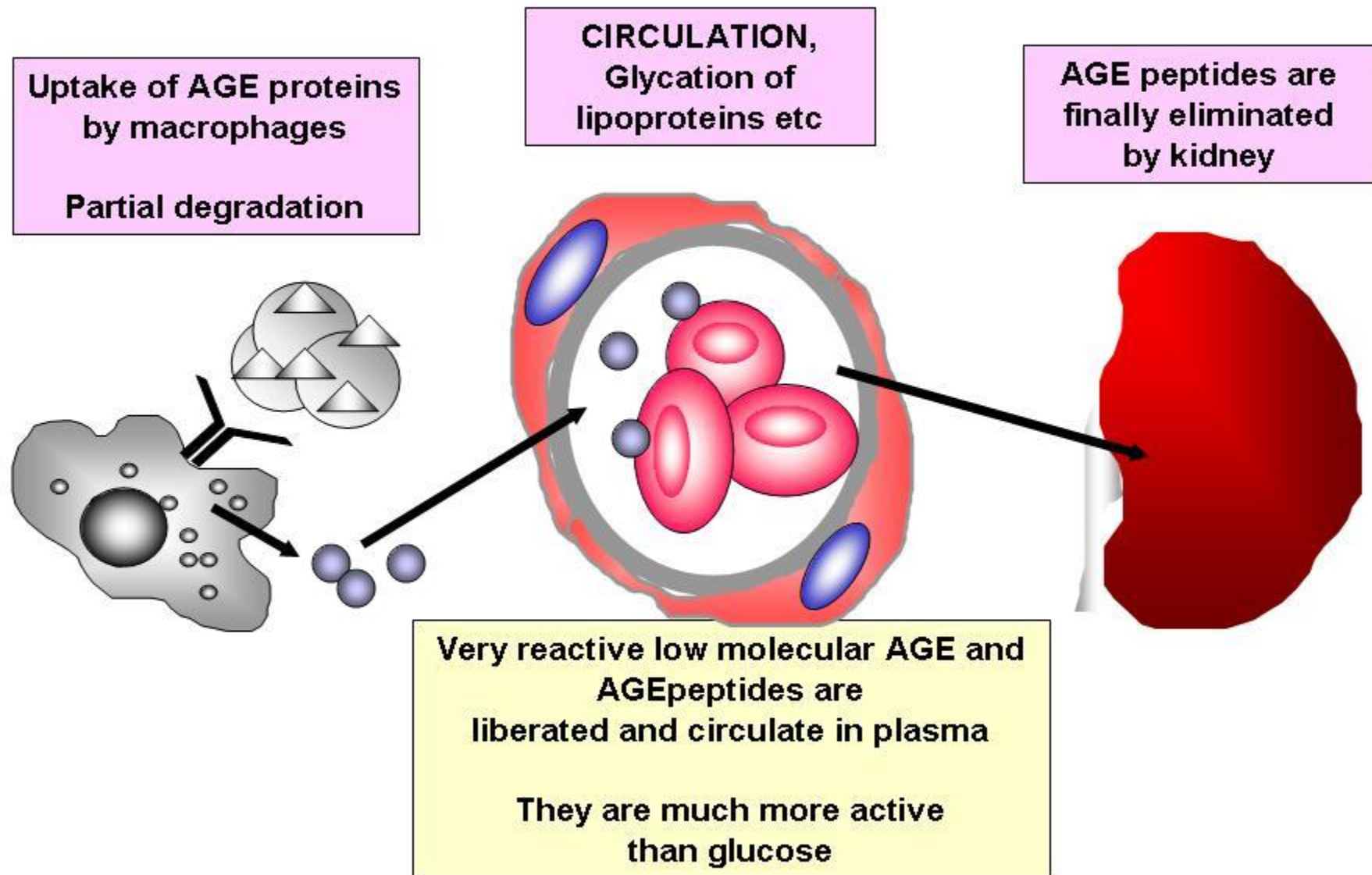

Fig 10

